

LANDELIJK OVERLEG
CONSUMENTENBELANGEN
OPENBAAR VERVOER

Aan
NS
Bas Bakker
Postbus 2025
3500 HA Utrecht

Contactpersoon
Arnoud Frerichs
Datum
25 juli 2017
Ons kenmerk
Locov 2017-
Onderwerp
Ontheffingsverzoeken dienstregeling 2018

Doorkiesnummer
070-4569556
Bijlage(n)
-
Uw kenmerk
CC/PA/TD-801

Geachte heer Bakker,

Per brief van 5 juli 2017¹ vraagt u de consumentenorganisaties in het Locov advies over uw voornemen om de staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu ontheffing te verzoeken op een aantal onderdelen van de concessievoorwaarden voor de dienstregeling van 2018. Het gaat hierbij om voorwaarden zoals gesteld in artikel 44 lid 1b van de concessie hoofdrailnet 2015-2025 over de minimale bediening van de stations. Wij voldoen hierbij graag aan uw verzoek. Wij volgen hierbij de indeling van uw adviesaanvraag.

Hoofdstuk 'Herstel'

Paragraaf 2.1: Meppel-Leeuwarden

De eerste trein van Zwolle naar Leeuwarden, formeel een Intercity, stopt nu nog op alle dagen van de week op alle stations. In de dienstregeling 2018 zal deze Intercity dit op zaterdag niet meer doen in Wolvega, Akkrum en Grou-Jirnsum. De uitgebreide Sprinterdienst Meppel-Leeuwarden start echter pas vijf kwartier later. Om dit manco te repareren voegt u op zaterdagochtend een Sprinter toe. De Sprinter Zwolle-Groningen rijdt op dat tijdstip nog niet. De Sprinter Meppel-Leeuwarden is vanuit Zwolle alleen bereikbaar met de eerste Intercity die voorheen ook in Wolvega, Akkrum en Grou-Jirnsum stopte. Dit betekent wel een langere overstaptijd van 17 minuten in Meppel. Voor reizigers uit Wolvega, Akkrum en Grou-Irnsum is de eerste reismogelijkheid richting Leeuwarden op zaterdag 17 minuten later dan nu. Een alternatieve oplossing zou zijn geweest om de eerste verbinding met de overall stoppende Intercity te blijven bieden, net als op de andere dagen van de week. Dat levert dan wel een latere aankomst in Leeuwarden

¹ CC/PA/TD-801 Ontheffingsverzoeken dienstregeling 2018

Secretariaat
Bezoekadres
Rijnstraat 8
2515 XP DEN HAAG

Postadres
Postbus 20905
2500 EX DEN HAAG

Telefoon (070) 456 8999

Bereikbaar via ns-station Den Haag cs.

In het Locov hebben zitting: Ministerie van Infrastructuur en Milieu, ProRail, NS, ANWB, Consumentenbond, Ieder(in), Fietsersbond, KBO-PCOB, de LSVB en ROVER.

op, waardoor deze Intercity op zaterdag niet de aansluiting richting Groningen geeft die de latere Intercity's wel bieden. Dit geldt echter ook voor de eerste trein naar Leeuwarden op de andere dagen van de week. Uit de adviesaanvraag en de ons eerder toegezonden 7x24-uursuitwerkingen blijkt niet waarom u op zaterdag voor een andere oplossing kiest dan op zondag t/m vrijdag. De bovengenoemde alternatieve oplossing, met een overal stoppende trein in het patroon van de Intercity, heeft onze voorkeur.

Paragraaf 2.2: Amsterdam Sloterdijk-Hoorn-Enkhuizen

Wij zijn positief over het toevoegen van een eerdere rit van Hoofddorp naar Hoorn Kersenboogerd aan de halfuurdienst van de Sprinter-treinserie 3300, zodat de eerste reismogelijkheid 5 minuten eerder in plaats van 25 minuten later valt. Het buiten patroon rijden van de eerste rit Hoorn-Enkhuizen op zaterdag en zondag is kennelijk in het ontwerp gekomen bij een herziening van het dienstregelingontwerp 2018; de bijbehorende 7x24-uursuitwerking van deze treinserie 2900 kennen wij niet. Wij adviseren in ieder geval positief over het in patroon blijven/brengen van de eerste rit op zaterdag en op zondag.

Verbindingen van Alkmaar richting Uitgeest - Amsterdam op de vroege zondagochtend

Uit de 7x24-uursuitwerkingen die wij van u hebben ontvangen kunnen wij niet opmaken hoe u voorziet in reismogelijkheden op de vroege zondagochtend van Alkmaar naar Uitgeest en Amsterdam. In de huidige dienstregeling bieden Sprinters om 6.02 en 7.02 op zondagochtend een verbinding met Uitgeest en Amsterdam, via de Zaanlijn. Dit zijn twee Sprinters van de treinserie 4000 (Uitgeest-Amsterdam-Rotterdam) die hun rit in Alkmaar beginnen. In het oorspronkelijke dienstregelingontwerp voor Noord-Holland had u op (ongeveer) de genoemde tijden ritten van de Sprintersserie 4800 gepland, die na Uitgeest richting Haarlem rijdt. In de gewijzigde uitwerking van deze treinserie komt dit niet meer terug. Wij hopen dat dit betekent dat u de huidige situatie handhaaft, waarbij de Sprinters 4023 en 4027 vroege verbindingen met Uitgeest en – zonder overstappen! – met Amsterdam bieden. Anders zou er na de Sprinter naar Amsterdam van 5.02 geen enkele trein richting Uitgeest en Amsterdam rijden tot de eerste Intercity die om 7.44 vertrekt, respectievelijk de eerste Sprinter naar Uitgeest en Haarlem om 7.49. Graag ontvangen wij hiervan de bevestiging.

Hoofdstuk 'Ontheffingsverzoeken'

Wij maken eerst een algemene opmerking. Wij hebben bij elk punt uit de adviesaanvraag zo goed mogelijk geprobeerd te begrijpen waarom de wijziging in de dienstregeling, die soms maar klein is, een ontheffingsverzoek noodzakelijk maakt. Dat was niet in alle gevallen gemakkelijk op te maken uit uw tekst. Wij verzoeken u dit in toekomstige adviesaanvragen iets helderder aan te geven. Onze advies is dan ook onder voorbehoud van een onverhoopt onjuiste interpretatie van onze kant.

Paragraaf 3.1.1: Heerlen en Sittard

In ons advies over de jaardienstregeling 2018² hebben wij positief geadviseerd over de optimalisering van de dienstregeling van NS en Arriva tussen Sittard en Heerlen. Hierbij zullen de rechtstreekse Intercity's tussen Eindhoven en Heerlen 's avonds één tot anderhalf uur langer blijven doorrijden. Gedurende de rest van de avond gaat de losse Intercity-pendeldienst tussen Sittard en Heerlen eenmaal per uur rijden in plaats van eenmaal per half uur. Hoewel de stations Sittard en Heerlen dan in beide richtingen nog altijd drie keer per uur worden bediend, voldoet NS hier

² Locov 2017-71550, 14 maart 2017, blz. 4.

gedurende het tweede deel van de avond niet meer aan de minimum-bedieningsverplichting voor 'grote stations' in de hoofdrailnetconcessie. Bij ons eerdere positieve advies over deze optimalisatie hebben wij u tevens een positief advies over het hiermee verbonden ontheffingsverzoek toegezegd. Dat geven wij bij deze.

Paragraaf 3.1.2: Maastricht

Al gedurende een lange reeks van jaren eindigt de Intercity-halfuurdienst van Maastricht richting Eindhoven tegen 23.00 uur, waarna één uur later nog een laatste Intercity vertrekt. Die situatie verandert niet door het verschuiven van de vertrektijden met 6 minuten. De eigenlijke aanleiding tot de ontheffing lijkt ons dan ook niet in deze kleine tijdverschuiving te liggen, maar in de overgang van de Sprinterdienst richting Roermond naar Arriva, waardoor NS in het uurblok van 23.00 tot 0.00 uur nog slechts één trein rijdt. Deze wijziging vond reeds plaats bij de jaardienstregeling 2017. Wij adviseren positief over dit ontheffingsverzoek.

Paragraaf 3.1.3: Hoorn-Enkhuizen

De vroegste aankomsttijd in Enkhuizen is sinds vele jaren 7.07 uur (of daaromtrent). Dit wordt vanwege de gewijzigde patroontijden een kwartier later, 7.22 uur. Er treedt geen verandering op in het aantal treinen dat tussen 6.00 en 7.00 uur van Hoorn richting Enkhuizen vertrekt. Door de verschuiving geldt voor twee in plaats van vier stations dat er in het uurblok 6.00-7.00 uur geen trein richting Enkhuizen vertrekt. Gezien het geringe aantal reizigers in deze richting achten wij een ontheffing redelijk en adviseren wij positief.

Paragraaf 3.1.4: Meppel-Leeuwarden

Op zondag tot en met vrijdag blijft de eerste reismogelijkheid, met de stoppende Intercity, bestaan. De overschakeling op het halfuurpatroon van de uitgebreide Sprinterdienst Meppel-Leeuwarden zorgt daarna op maandag t/m vrijdag voor een gat in de reismogelijkheden van ongeveer drie kwartier in plaats van een half uur. Wij vinden dit gat te groot. Het benadeelt forenzen die hun werk in Leeuwarden vroeg moeten beginnen. Wij adviseren u dit gat te dichten met een eerdere Sprinter richting Leeuwarden, met handhaving van de eerste stoppende Intercity. Indien u dit advies opvolgt adviseren wij positief over dit ontheffingsverzoek, anders negatief.

Paragraaf 3.2.1: Hoorn-Enkhuizen

Met uw herstelmaatregel, beschreven in paragraaf 2.1, verkleint u het verschil ten opzichte van de huidige eerste reismogelijkheid in het weekend tot dezelfde grootte als op maandag t/m vrijdag. Daarover adviseren wij in paragraaf 3.1.3 positief, en dat doen wij hier dus ook voor zaterdag en zondag.

Paragraaf 3.2.2: Geldermalsen en Tiel Passewaaij

Het grote nadeel van het verschuiven van het vertrektijdenpatroon is het verbreken van de aansluiting in Tiel op de stoptrein van Arriva. Dit minpunt geldt op alle dagen van de week de gehele dag, dus niet alleen voor de eerste trein op zaterdag en zondag. De overige gevolgen van het 13 minuten later bieden van de eerste trein richting Tiel zijn naar onze mening in het weekend ook niet groter dan op maandag t/m vrijdag. Het aantal vertrekkende treinen in de vroegste uurblokken van Geldermalsen en Tiel Passewaaij richting Tiel verandert niet. Wij adviseren positief.

Paragraaf 3.2.3: Eindhoven-Weert

De gevolgen van het 7 minuten later bieden van de eerste trein van Geldrop, Heeze en Maarheeze richting Weert zijn naar onze mening in het weekend niet groter dan op maandag t/m vrijdag. Het aantal vertrekkende treinen in de vroegste urenblokken van deze stations richting Weert verandert niet. Wij adviseren positief.

Paragraaf 3.2.4: Rhenen-Utrecht Centraal

Wij onderschrijven de wenselijkheid van een verschuiving van de halfuurdienst ten behoeve van betere aansluitingen. De vroegste reismogelijkheid van de stations Rhenen t/m Bunnik naar Utrecht komt daardoor in het weekend ruim een kwartier later te liggen. Deze gewijzigde vroegste aankomstmogelijkheid in Utrecht steekt niet ongunstig af bij de vroegste verbindingen uit andere richtingen. Wij adviseren positief over het ontheffingsverzoek.

Paragraaf 3.2.5: Utrecht Centraal-Amsterdam

3.2.5.1: U meldt dat de eerste Sprinter van Utrecht Centraal naar Amsterdam Centraal (trein 7408) op zaterdag voortaan op dezelfde tijd zal vertrekken als op maandag t/m vrijdag, te weten om 5.17 in plaats van 5.12 uur. Dit draagt bij aan de transparantie van de dienstregeling, wij zien dit daarom als een verbetering. In het kader van de ontheffingsverzoeken ontgaat ons de relevantie van deze wijziging. Mocht deze relevantie er toch zijn, dan vragen wij u ons daarover duidelijker te informeren.

3.2.5.2: De gevolgen van het 9 minuten later bieden van de eerste Sprinter van Utrecht Centraal naar Breukelen op zondag zijn naar onze verwachting zeer beperkt. Het aantal vertrekkende treinen in de vroegste urenblokken verandert niet. Wij adviseren positief.

3.2.5.3: De eerste Sprinter van Amsterdam Centraal naar Breukelen op zondag komt te vervallen. Ongeveer een kwartier later begint het vaste halfuurpatroon dat op zondag op deze Sprinterroute wordt aangeboden. De eerste reismogelijkheid van Amsterdam naar de Sprinterstations tot en met Breukelen schuift zodoende ongeveer een kwartier op. De eerste reismogelijkheid van Amsterdam Holendrecht en Abcoude naar Utrecht, en van de Amsterdam Centraal t/m Abcoude naar Maarssen, komt ruim 20 minuten later te liggen door de overstap in Breukelen. Van de eerste trein van het vaste halfuurpatroon maken gemiddeld 50 reizigers gebruik. Het gebruik van de op te heffen Sprinter die een kwartier eerder rijdt omschrijft u als "gering" zonder een aantal te noemen. Dat er voor (en na) de Sprinter een Intercity van Amsterdam naar Utrecht rijdt lijkt ons weinig relevant. Dit geldt immers ook voor de daaropvolgende Sprinters. Bovendien bedient de Sprinter andere stations dan de Intercity. Mogelijk zou er voldoende vervoervraag kunnen zijn als u de eerste Sprinter-reismogelijkheid niet een kwartier voor het begin van de halfuurdienst biedt zoals nu, maar wanneer u de halfuurdienst 30 minuten eerder laat beginnen. Wij stellen voor dat u deze mogelijkheid eerst onderzoekt.

Paragraaf 3.2.6: Meppel-Groningen

Afgaande op het door u genoemde treinnummer doelt u op de eerste trein op zaterdag van Zwolle naar Groningen, die op alle stations stopt. Nu is dit een overall stoppende Intercity. In de dienstregeling 2018 vervalt deze Intercity en gaat de Sprinterdienst Zwolle-Groningen een uur eerder van start. Dit betekent dat de eerste trein van Zwolle naar Groningen circa 10 minuten later gaat rijden dan nu. Voor de treinaansluitingen in Groningen heeft dit geen gevolgen. Het gelijktrekken van het vertrektijdenpatroon met de Sprinterdienst draagt bij aan de transparantie van de dienstregeling. Vanuit die optiek doen wij u de suggestie om dezelfde wijziging ook een halfuur later uit te voeren bij Intercity 717, die op zaterdag in Zwolle start. Wij adviseren positief over het ontheffingsverzoek.

Paragraaf 3.2.7: Meppel-Leeuwarden

Het rijden van een extra Sprinter van Meppel naar Leeuwarden op zaterdagochtend kwam in paragraaf 2.1 van deze adviesaanvraag al aan de orde. Wij verwijzen naar ons advies bij die paragraaf.

Paragraaf 3.2.8: Maastricht, Sittard en Roermond

Alle Intercity's vertrekken in de dienstregeling 6 minuten later uit Maastricht dan nu. Zo ook de eerste Intercity op zondag die u noemt. Het aantal vertrekkende NS-treinen in de vroegste urenblokken in het weekend daalt door twee oorzaken tot beneden het in de concessie voorgeschreven minimum: (1) de overgang van de Sprinterdiensten naar Arriva die reeds in de dienstregeling 2017 plaatsvond en (2) de verschuiving van de vertrektijden met 6 minuten, waardoor het in sommige gevallen toevallig zo uitkomt dat de vertrektijd in een volgend urenblok valt. Het tweede zien wij op zaterdagochtend gebeuren in Maastricht en op zondagochtend in Roermond. Voor de reizigers maakt dit allemaal weinig uit. Wij adviseren positief over het ontheffingsverzoek.

Wij zijn natuurlijk van harte bereid ons advies nader toe te lichten.

Met vriendelijke groeten,

DE CONSUMENTENORGANISATIES IN HET LOCOV,
namens deze,

Arriën Kruyt